

Krimp

‘Het is pijnlijk als alleen jongeren wegtrekken’

„Het meest zorgelijke aan de CBS-cijfers is dat de bevolkingskrimp in Noord- en Oost-Groningen veel groter is dan in andere gebieden waarvan het inwonertal slinkt”, zegt demograaf Joop de Beer.



MANNUS VAN DER LAAN
LAURA POPKEN

De aardbevingen zijn volgens demograaf Joop de Beer ‘indirect’ meegenomen in de jongste bevolkingsprognoses van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek). „De laatste vijf jaar zijn er meer mensen uit het aardbevingsgebied verhuisd dan in vergelijkbare plattelandsregio’s. Die trend heeft het CBS doorgetrokken. De verhuizers is niet gevraagd of ze door de aardbevingen zijn vertrokken, maar het ligt wel erg voor de hand.”

Volgens De Beer, die is verbonden aan zowel de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) als het NIDI (Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut) in Den Haag, zijn jongeren en jonge gezinnen sowieso veel meer geneigd te verhuizen dan ouderen. „Helemaal als ouderen een woning hebben die ze moeilijk kunnen verkopen. Zo ontstaat er een vicieuze cirkel. Als dorpen vergrijzen zijn jongeren nog sneller geneigd te vertrekken.”

In deze overbevolkte wereld is krimp op zich geen probleem, reageert Theo Engelen, emeritus hoogleraar historische demografie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. „Dat wordt het pas als de krimp niet gelijkmatig is verdeeld over diverse leeftijdsgroepen. Het is pijnlijk als alleen jongeren wegtrekken.”

Ook voor Jouke van Dijk, hoogleraar regionale economie aan de RUG, is het geen nieuws dat veel plattelandjongeren in de stad gaan studeren. „Na hun studie gaan ze in het algemeen niet terug naar Delfzijl of Stadskanaal, maar blijven ze in de stad hangen. Daar krijgen ze later ook kinderen.”

Het is volgens De Beer lastig deze trend om te buigen. Al is het maar omdat de aardbevingen Noord- en Oost-Groningen een slecht imago hebben bezorgd. „Bij Drenthe denk je nog aan bossen en rust, bij Groningen vooral aan ellende. Dat weerhoudt mensen elders in Nederland ervan ernaartoe te verhuizen.”

Van Dijk relativeert wel de waarde van de voorspellingen. Het gedrag van mensen is veranderlijk. „Over een tijdje doen zelfrijdende auto’s hun intrede. Het platteland wordt daardoor beter bereikbaar. Dan gaan er misschien meer mensen wonen. Eigenlijk kun je geen voorspellingen doen voor de periode na 2025. Het blijft koffiedik kijken.”

Het is volgens hem van groot belang dat het voorzieningenniveau zoveel mogelijk op peil wordt gehouden, ‘anders trekken nog meer mensen weg’. Wat

ook meespeelt is of er genoeg woningen worden gebouwd. „Als je jongeren wilt aantrekken, dan heb je wel goede en betaalbare huizen nodig.”

Om het tij te keren pleit Van Dijk onder meer voor het stimuleren van toerisme. Dat creëert extra draagvlak voor voorzieningen. „Ik noem altijd het voorbeeld van Landaal Esonstad aan het Lauwersmeer. Dankzij dat vakantiepark kan de supermarkt in Anjum blijven voortbestaan. Je zou geld van de NPG (Nationaal Programma Groningen) moeten vrijmaken om de aantrekkelijkheid van het gebied op te vijzelen.”

Hans Engels, waarnemend burgemeester van Loppersum, is bevreesd voor ‘neerwaartse spiraal’. „Hoogopgeleide jongeren zien nu al weinig perspectief, er zijn geen banen voor hen. Krimp is niet goed voor de leefbaarheid. Uiteindelijk zullen ook scholen sluiten en buslijnen worden opgeheven.”

Het is volgens hem hoog tijd voor een impuls. „Daarbij is het versneld afbouwen van de gaswinning belangrijk, zorgen dat de aardbevingsschades worden afgehandeld en dat huizen worden versterkt. Dat komt de sfeer in het gebied ten goede.”

De burgemeester vindt het ook belangrijk om met de bewoners om tafel te gaan, ‘zodat ze niet het gevoel krijgen dat ze iets over zich krijgen uitgestort’. „We moeten niet blijven hangen in een gevoel van achterstelling en onze hand ophouden in Den Haag. We willen hier zelf aan het roer staan. Loppersum is geen suffe gemeente. We moeten investeren in het gebied en het vertrouwen in de overheid herstellen, want dat is de laatste jaren sterk afgenomen.”

‘We hebben geen cafés meer’

Marlou Verbree (16): „Het is zonde dat Loppersum krimpt, het is best een mooi, oud dorp. Je merkt dat veel jongeren hier weggaan. De aardbevingen helpen ook niet mee. Veel mensen kunnen hier niet weg omdat hun huis niets meer waard is. En als ze wel weggaan, komen ze niet meer terug. Er zijn weinig dingen te doen hier; het dorp is niet zo actief. Dat zou wel beter kunnen, vind ik. We hebben geen cafés meer of een andere plek waar je gezellig iets kunt drinken. Op die manier is het lastig om je leeftijdsgenoten op te zoeken. Na 5 havo ga ik naar de stad, de pabo doen. Het lijkt me wel leuk om na mijn studie weer terug te gaan naar Loppersum, maar je weet niet hoe lang de situatie met de aardbevingen nog aanhoudt. Wat meer leven in de brouwerij zou in ieder geval veel helpen het leuker te maken.”

‘Ik snap wel dat mensen weggaan’

Charise Oldersma (25): „Ik woon in Delfzijl en merk eigenlijk weinig van de krimp. Ik woon er nog steeds graag, ook mijn vrienden en familie wonen er. Ik ben in Delfzijl opgegroeid, voor mij is het thuis; tijdens mijn studie pedagogiek in Leeuwarden reisde ik op en neer. Het is jammer dat de regio krimpt, maar ik snap wel dat mensen hier weggaan. Er is hier weinig werkgelegenheid en er zijn ook bijna geen uitgaansgelegenheden. Dat wordt natuurlijk erger als er steeds minder mensen wonen. Het zou goed zijn als er meer activiteiten voor jongeren zouden zijn. Een tijdje geleden was er een drive-in-bioscoop in Delfzijl, superleuk! Maar doe dat vaker, denk ik dan, en niet eens in de zoveel tijd. Daar komen wel jongeren op af.”